

HRONOLOGIJA

RUSKE KNJIŽEVNOSTI 1905—1930.

1905.

22. (9) januar. Prva ruska revolucija.

23. (10) januar. Gorki piše proklamaciju protiv Nikolaja II i nemilosrdnog obračuna carskog režima sa demonstracijama održanim prethodnog dana (tzv. Krvava nedelja). Uhapšen je i zatvoren u Petro-pavlovsku tvrđavu.

U zatvoru je napisao dramu „Deca sunca“. Protestuje citava Evropa — sve što je znalo za velikog pisca. I srpski književnici zahtevaju od ruske vlade da se oslobodi „ponos ruskog naroda“. Gorki je ubrzo i pušten na slobodu.

24. maj. Rodio se Mihail Aleksandrovič Solohov. Maj. U zborniku „Znanje“ štampan je „Dvoboj“ A. I. Kuprina. Delo je odmah po izlasku iz štampe doživelo ogroman uspeh. Od posebnog je značaja njegova politička rezonanca: preko njega mnogi vide uzroke nedavnog poraza na Dalekom istoku, poraza što je značilo snažan udarac carizmu.

17. oktobar. Aleksandar Blok je aktivan učesnik revolucionarnih demonstracija. U njegovim rukama leprša se crvena zastava.

3. novembar. Leonid Andrejev štampa komad „Prema zvezdama“. Ovde saoseća sa revolucionarima, ali im nejasne ideje veličine i besmrtnosti.

Ove godine je Ivan Bunjin, pod svežim utiscima revolucionarnih događaja, štampao pesmu „Pustoš“. U njoj dominira saosećanje sa ugnjetenima i protest protiv reakcije.

Istovremeno A. Serafimovič piše ciklus pripovedaka posvećenih Prvoj ruskoj revoluciji („Na Presnji“, „Bombe“, „Posmrtni marš“, „Mrtvi na ulici“ i dr.).

1906.

Gorki je u inostranstvu. Preko Finske putuje za Berlin, Pariz, zatim preko Okeana — u Ameriku, da bi se nastanio u Italiji, na ostrvu Kapri. Ove godine napisao je proslavljeni roman „Mati“ i dramu „Neprijatelj“.

Ove godine L. Andrejev štampa dramu „Čovekov život“.

Iste godine izlaze zbornici stihova V. Brjusova „Venac“ i „Nečekivana radost“ A. Bloka, a V. G. Koroljenko počinje štampati prvi deo svoje autobiografske povesti „Istorija moga savremenika“.

1907.

Maj. U Londonu je održan V kongres RSDRP na kome je Gorki sklopio blisku prijateljstvo s V. I. Lenjinom.

Pod uticajem događaja neposredno posle Prve ruske revolucije (1905—1907) Tolstoja ove godine razdru protivnošću između bednog života širokih narodnih slojeva i plemićkog života u sjaju, koga se ni on sam nije mogao odrediti.

V. Brjusov štampa zbornik pripovedaka i dram-skih cena „Zemljina osa“, Blok dramu „Nepoznata“ a L. Andrejev pozorišni komad „Car-glad“. Kuprin, pak, objavljuje svoju poznatu pripovetku „Gambri-nus“.

1908.

Lav Tolstoj piše pamflet „Ne mogu da ćutim“. Ovaj članak uperen je protiv krvavog terora vlasti, koji je harao posle pada revolucije.

Iste godine u čitavom svetu se slavi osamdeseti ro-dendan L. N. Tolstoja. Lenjin je tim povodom na-pisao članak „Lav Tolstoj kao ogledalo ruske re-volucije“.

6. maj. Leonid Andrejev je završio, a zatim i štampao u almanahu „Šipovnik“ (Trnova ruža), psiho-lošku pripovetku „Prica o sedam obešenih“. To je protest protiv reakcije, vešanja revolucionara. Samo što oni kod njega mirišu na anarhizam, i njima, kao i dr. ličnostima, on pripisuje veći razdiranje nad pitanjima smisla života i besperspektive tamne smrti. Ove godine štampa Andrejev i drame „Dani našeg života“ i „Crne maske“.

Jul. Izlazi Blokovi zbornik stihova „Zemlja pod snegom“.

A. N. Tolstoj je završio zbirku stihova „Iza mod-rih reka“.

1908—1909.

Blok piše ciklus pesama „Na Kulikovskom polju“.

1909.

Jul. Šesnaestogodišnji V. Majakovski biva uhap-šen kao jedan od organizatora bežanja iz moskov-ske tamične grupe žena — političkih zatvorenika. Samo ga maloletstvo spasava od krupnije kazne.

U časopisu narodnjaka „Rusko bogatstvo“, mladi Jefim Aleksejevič Privorov (D. Bedni) štampa svoje prve stihove.

Istovremeno je štampan i Brjusovljev zbornik „Sve arije“.

Krajem ove godine u zborniku „Znanje“ počinje izlaziti povest Gorkoga „Gradić Okurov“.

1910.

20. (7) novembar. Posle bekstva od kuće, pod op-sešijom svojih duševnih nemira, L. N. Tolstoj umire na maloj železničkoj stanici Astapovo. Kulturna jav-nost čitavog sveta bila je potresena gubitkom velikog umetnika.

Dolazi do polemike u krugu simbolista. Tzv. „mla-di“ simbolisti V. Ivanov, A. Beli i A. Blok gledaju na simbolizam kao na pokret koji odnosi nove po-gleda na svet, a na poeziju kao na sredstvo izlaza mističnih (pa i religioznih) ideja. Uvek se kloneći mistike. Brjusov izjavljuje da je simbolizam samo forma i ništa drugo.

I. Bunjin štampa u časopisu „Savremeni svet“ po-vest „Selo“. U ruskoj književnosti dvadesetog veka ovaj velikoj povesti iz seoskog života pripada zna-čajno mesto.

Serafimovič završava socijalni roman „Grad u stepi“, a ugledao je svet i drugi tom autobiografske povesti Koroljenka „Istorija moga savremenika“.

1911.

Ove godine počinje da izlazi legalni boljševički list „Zvezda“. Bio je najpogodniji medij za istupanje mnogim progresivno orijentisanih pesnika i prozaista. Zao J. Privorov prelazi u redakciju „Zvezde“ i štampa pesmu „O Demjanu Bednom, muziku štet-nom“. Ovaj svoj popularni pseudonim će nadalje ru-ski proleterski pesnik-tribun nositi do kraja života.

Majakovski se upisao u Moskovsku školu za sli-карstvo, vajarstvo i arhitekturu. Ovde prilazi grupi mladih umetnika i pesnika — proklamatora umetnosti budućnosti, tj. futurizma. Majakovski će uskoro po-stati njen najuticajniji čovek.

Završeni su romani „Život Matveja Kožemjakina“ M. Gorkog i „Čudaci“, A. Tolstoja.

Blok započinje rad na poemli „Odmazda“, a L. Andrejev štampa pripovetke „Mit“ i „Pravila dobra“.

I. Bunjin štampa povest „Suhodo“ — hroniku trule-žih plemićkih gnezda, neku vrstu plemićke elegije.

1912.

Majakovski počinje na piše i štampa svoje prve stihove — uperene protiv eksploatacije i buržoaskog gradskog pakla.

A. Tolstoj završio roman „Hromi plemić“, a V. Brjusov zbornik stihova pod nazivom „Ogledalo sen-ki“.

L. Andrejev piše poznate drame „Jekaterina Iva-novna“ i „Profesor Storin“.

April. Počinje da izlazi organ boljševičke partije, list „Pravda“. U odeljku namenjenom poeziji sara-đuju sem D. Bednog i proleterski pesnici kao: A. Ma-širov — Samobitnik, D. Odincov, I. Loginov, K. Ju-din, I. Filipčenko, A. Pomorski i dr.

1913.

Izlazi prvi zbornik basana D. Bednog. U njima on tako jetko šiba vladajuću klasu da su njegove sati-ričke bodlje u pravom smislu reči bile štetne po vla-dajuću klasu. Otuda će D. Bedni uživati posebnu po-dršku Lenjina.

Koroljenko i Gorki ustaju protiv učestalih pro-vo-kacija i kleveta kojima je bilo podvrgavano jevrejsko stanovništvo Rusije.

Majakovski piše tragediju „Vladimir Majakovski“.

Ugledao je svet Brjusovljev zbornik „Stihovi Neli“.

31. decembar. Gorki se iz inostranstva vraća u otađžbinu.

1914.

Izlazi knjiga V. Školovskog „Uskrnuće reči“. Ona nagoveštava formalistički pristup književno-umetnič-kim tvorevinama.

Gorki objavljuje „Detinjstvo“ — prvi deo svoje autobiografske trilogije.

1915.

Jesenjin dolazi u Petrograd gde nailazi na dobar prijem.

Prilazi Klubu seoskih pesnika (Kljujev, Gorodecki i dr.), sklupa poznanstvo sa Blokom i Belim.

Gorki pokreće časopis „Letopis“ i izdavačko pre-duzeće „Parus“ (Jedro), koje je otpočeo sa izdava-

Aleksandar Rodčenko: Naslovna strana časopisa „Let“

njem serije zbornika finskih, letonskih, jermenskih i dr. nacionalnih književnika.

Predosećajući blizinu revolucije, Majakovski piše svoje najčuvanije predrevolucionarno delo — lirsku poemu „Obлак u pantalonama“.

I. Bunjin štampa svoju najpoznatiju pripovetku „Gospodin iz San Franciska“. Tema je sudbina — smrt jednog američkog kapitaliste.

Kuprin završava povest „Jama“.

25. decembar. U listu „Ruska reč“ štampana je Blokova poema „Slavujev vrt“.

Krajem godine u Moskvi je počeo da se konstituše Moskovski lingvistički kružok, pa će Moskva postati prvi centar ruskih „formalista“. Kružok su osnovali mladi ljudi, željni slobodnih vankatedarskih diskusi-ja o putevima u izučavanju jezika i literature. Među pokretačima su Busljev, Bogatirjev, Vinokur i Ja-kobson.

1916.

M. Gorki objavljuje drugi deo svoje autobiografske trilogije „U svetu“ (Među ljudima). On vodi čestu prepisku sa Bernardom Soom i Romanom Rolanom. Jesenin objavljuje zbirku „Radunjica“, a Brjusov zbornik „Sedam duginih boja“.

Nezadovoljna stanjem besploidnosti u koje je do-spela ruska književna kritika ovog doba, grupa mla-dih i ambicioznih studenata osniva u Petrogradu Dru-štvo za izučavanje poetskog jezika (Opjozaj). Iz njega će izaći „Jezero“ tzv. „formalističke škole“. Dru-štvo su sačinjavali studenti filološke škole Buden de Kurtenea — Lav Jakubinski i Polvanov, zatim, V. Sklovski, B. Ejenbaum, J. Tinjanov, S. Bernštejn, O. Brih, B. Tomaševski, da bi im se kasnije pridružili „umereni formalisti“ V. Žirmunski i V. Vinogradov.

1917.

7. novembar (25 oktobar). Dan Oktobarske socia-lističke revolucije. Uvođa dana i ulu casova, zvanično je omeoćanjan progias „Graanma Rusije“, kojim je „orzavna vlast prešla u ruke organa petrogradskog sovjeta raanicani i vojničkih deputata vojnerevolucio-narnog komiteta“. Proglas se završava rečima: „Ziveia revolucija radnika, vojnika i seljaka“.

U toku noć između 25. i 26. oktobra. Zauzet je Zimski avorac i VKK predaje vlast Drugom sveruskom kongresu sovjeta.

9. novembar (27 oktobar). CIK Sovjeta radnič-kih i vojničkih deputata imenuje Narodni komesar-i-jat za prosvetu, na čelu sa Antonijem Lunacskim, zastavnikom sovjetske marksističke kritike.

3. (16) decembar. Sedinca literarnog kružoka „Sre-da“ na kojoj je A. Serafimovič optužen od strane Ci-rikova, I. Bunjina i dr. za bezrezervnu podršku sovjetskoj vlasti. Napuštivši sednicu, Serafimovič i for-malno raskida s predstavnicima tzv. „gradanskih knji-ževnosti“.

Decembar. U izdavačkom preduzeću „Jedro“ iz-lazi posebno izdanje Majakovskove poeme „Rat i svet“.

1918.

1. februar. (19. januar). U listu „Znamja truda“ (Zastava truda), A. Blok objavljuje svoj prvi članak iz ciklusa „Rusija i inteligencija“. Članak „Revolucija i intencija“ jasno potvrđuje da je Blok kao pesnik demokrat na strani boljševika. Ovaj njegov tekst je ujedno i značio konfrontaciju prema piscima sa „sa-patničkom“ orijentacijom prema revoluciji.

Istoga dana Demjan Bedni, pesnik „proletkuta“, odazivajući se na sve učestaleje revolucionarne akcije proletarijata mnogih evropskih zemalja, štampa pesmu „Nišp, sam!“ Njegovi stihovi na aktuelne teme iz-lazice nadalje gotovo svakodnevno po mnogim listo-vima i časopisima širom nove sovjetske države.

Od 23. do 28. februara. Održana je Prva moskov-ska konferencija književnika proletkulta. Proklamuju se zahtevi za stvaranje „nove, socijalističke kulture“. Ističu samostalnost proleterske kulture, njenu nezavi-snost od tradicije.

3. mart. U štampi se pojavila čuvena Blokova poema „Dvanaestorica“.

15. mart. Izlazi jedini broj glasila ruskih futurista — „Gazeta futuristov“ (Novine futurista). Majakovski, Kamenski i Burljuk ovde istupaju sa poznatim mani-festom ruskog futurizma.

30. maj. U Finskoj umire V. G. Plehanov.

U toku meseci septembra, oktobra i novembra otkriveni su spomenici znamenitim piscima i pesni-cima. U Moskvi: A. Radiščevu, T. Sepčevu, A. Kolj-covu i F. Dostojevskom. U Petrogradu: A. Radiščevu, H. Harueu, N. Černiševskom, N. Dobroljubovu i T. Ševčenkju.

Početak novembra. Izlazi pozorišni komad Maja-kovskoga „Misterija — Bu!“ Komad je napisan za godišnjicu revolucije i sa uspehom igran u pozori-štima.

Ove godine izašle su Jeseninove zbirke „Plavet-nilo“, „Isus mladenac“, „Preobraženje“ i „Seoski čas-va“.

1919.

Početak ove godine započelo je sa radom izda-vačko preduzeće „Svetska književnost“ čiji je pokre-tač i rukovodilac M. Gorki. Njegov cilj je: izdavati najznačajnija dela evropskih i američkih pisaca.

12. januar. Majakovski štampa svoju revolucionar-nu pesmu „Levi marš“. Pesma je namenjena morna-rima koji kreću na mnogobrojne žestoke frontove gra-danskog rata da bi odbranili tekovine revolucije.

30. januar. U voronješkom časopisu „Sirena“ štam-pana je deklaracija pesnika imažinista (V. Seršenjevič, G. Jakulov, A. Marijengof, a jedno vreme im je bli-zak i Jesenin).

3. avgust. „Pravda“ štampa „Obaveznu odluku Go-sudarstvenog izdateljstva“ po kojoj se usled nestašice hartije privremeno obustavlja izlazenje gotovo svih časopisa i priloga listovima. Štampani su samo časopisi od izuzetnog značaja, od književnih samo „Prole-terska kultura“.

8. oktobar. Majakovski započinje sa radom u te-grafskoj agenciji ROSTA (sadašnji TASS), na „Ok-nima ROSTA“, stihovima i plakatima i crtežima koji su bili velika podrška crvenoarmejcima u njihovoj borbi protiv snaga kontrarevolucije.

17. novembar. Počinje sa radom kongres o radnič-ko-seljackom pozorištu. Za počasnog delegata kongre-isa izabran je Roman Rolan.

1920.

Mart. Jesenin štampa svoju knjigu „Plavetnilo“. Jun—Avgust. Izašla je Blokova knjiga „Iza gra-nice prošlih dana“.

Jul. U časopisu „Komunistička internacionala“ Gorki štampa čuveni članak „Vladimir Ilič Lenjin“.

* U zagradi je uvek datum po starom kalendaru.

b-45184391
NIKOLAJ TIHONOV

Smrznut vresu, smrznut vresu,
Zapljuskujes valom,
Obala pred tobom crna,
Koju bitka pali.

Smrznut vresu, smrznut vresu,
Tužno grane širiš,
Iznad tebe svi sumrak,
Paljevine miris.

Brate vresu, brate vresu,
Ležaj si nam prvi,
Zgorećemo tebe, vresu,
Našom krvlju.

I upičeš ti nju, vresu,
Ispit' prekomerno
I otkratićeš se vresu,
Smrznut vresu...

b-75186183
NIKOLAJ ZABLOCKI
DOTICAH LIŠCE EUKALIPTA

Doticah lišce eukalipta
I tvrde listove agave,
Pevahu meni večernju pesmu
Adžarije slatke trave.
U belo rizi manjolie
Savijahu maglena tela,
I more sinje, more sinje
Kraj kopna ludo pevalo je.

Al' u prirode jarosnom bljesku
Moskofske gajeve ja snivaš,
Gde plavetno je nebo bleđe,
Gde biljke skromnijeg su vida,
Gde cvile, ječe nežne žuje
Nad svetlom vizijom pašnjaka,
I gde pogledu obara tužne
Prijateljica mi draga.

I uzdrhta od boli srce,
Blistave suze tupe niz lice
Na čašice su cveća pale,
Gde su kreštale bele ptice.
U nebu prašnom svi, grubi
Lovori kamforni su bili
I u blede su duvali trube,
I u bakarnje pauke bili.

Pasternak 1930. (crtež Anekova)

b-75186438
BORIS PASTERNAK

NESANICA

Koji je čas? Mrak. Sigurno tri, ne manje.
Opet mi se, izgleda, da sklopim oči ne da.
Pastir u selu puknuće bičem kad svane.
Zima do okna da došeta
Što u dvorište gleda.
A ja sam, kao opali list,
Nije istina, ti
Sve beline svojim prozirnim valom
Sa mnom.

b-75186695
LEV OZEROV

O tebi hoću da mislim. Mislim o tebi.
O tebi neću da mislim. Mislim o tebi.
O drugima neću da mislim. Mislim o tebi.
Ni o kome neću da mislim. Mislim o tebi.

b-45186757
ALEKSANDAR BLOK

Pod jednolične zvuke guste,
Varoške vreve, težak zrak
Odlazim tiho duše puste
U pustoš, mečavu i mrak.

Ja kidam niti svog saznanja
Zaboravljajuć sve što znam...
Tramvaj prođu, sneg i zdanja,
A napred mrak i vatre plam.

Opčinjen što ću, teško meni,
Što presekoh saznanja nit,
Kad dođem kući uniženi —
Oprostiti da l' ćeš mi ti?

Daleku metu što si znala,
Ti svetonice moj drag,
Bi li mi oprost za sve dala,
Za zanos, pesništvo i mrak?

Il' ne opraštajući krivca,
Ti buđi moja zvona sva,
da ne bi noćna raskršnica
Iz otadžbine odvela?

b-75187207
NIKOLAJ KLJUJEV

Na reci led se otekli topi,
Sa odlikama rde svim,
U džbunju sveće — dok sneg kopni,
Kadionice plavi dim.

K'o veeverice blede breze,
Oborile su glave sad.
Da glas ptice koja veze
K'o milošte sam majke rad.

Prirode pričesnik sav sretan
Oblacima se molim ja,
K'o crnorisica svak me sreća
Na glavi stoji skufija

Zavetu strogom nisam veran,
Urbama mene vodi trag,
Da gledam što je svet bezmeran,
Oblakom kako klizi zrak.

Te probuđene reke male
Zlo besne — jedva čuješ ćun,
Pa ne znaš k'o to sveće pali
Što dime se uz svaki džbun.

b-75187463
ANA AHMATOVA

Nataliji Rikovoј

Sve je razneto, izdano, prodano,
Crne smrti javio se znak,
Sve je očajem gladnim izgledano,
Svetlost zašto obasja taj mrak?

Danju odiše mirisom višanjia,
Basnoslovan je pod gradom paj,
Noću od novih zvezdanih bistanjia
Providan julskog neba je sjaj.

Tako se blizu to divno primiće,
Stupa u svaki razvaljen dom,
Što se znanju našem izmiče,
A što želimo mi dušom svom.

b-75189277
Ležaćeš u snegu tom,
Ostatićeš svet.
Dvoastosas budežom,
Metaka još pet.

Novo ruho gorko sam
Drugu šila ja.
Voli, voli kvcru, znam,
Moja Rusija.

b-75188747
NADEŽDA PAVLOVIC

Vočnjak ima jabuke,
Zene imaju decu,
A ja samo pesme —
I meni je teško.

b-75189257
Da nosim svoju ljubav moguć! Druga,
Srećna, pa i nežna — ne treba mi!
Ljubav mi je surova k'o što je
Sever moj stromašan i gladan,
Kao siva i kosmata reka
K'o vučica što pod mostom juri.

Jednostavno gledam tvoje krupne,
Sumorne i strašću pune oči,
I dve sudbe za našim plećima
K'o borovi na gori su bliske.

17. novembar. Umro Džon Rid, američki žurnalista, pisac knjige „Deset dana koji su potresili svet”. Sadržanjen je na Crvenom trgu — uz najveće počasti.
Oktobar. Izlazi iz štampe Brjusovljeva knjiga „Poslednja maštanja”.
4. decembar. Majakovski čita u Petrogradu svoju poemu „150 000 000”.

Iste godine. A. Tolstoj završio je roman „Nikitin detinjstvo”.

1921.

Januar. U toku ovog meseca je počelo da se konstituiše u Petrogradu književno društvo „Serapionova braća”. Njemu su pripadali pesnici N. Radišev i E. Polonska, pisci Vs. Ivanov, M. Zoščenko, K. Fedjin i dr., kritičar V. Sklovski i I. Gruzđjev.
1. jul. Jesenjin istupa u Domu štampe sa poemom „Pugačov”.

7. avgust. U Petrogradu umire A. Blok.
Oktobar i novembar. Prigodne svečanosti povodom 100 godina od rođenja i 40 godina od smrti F. M. Dostojevskog. Njegova se dela štampaju, priredena za scenu daju se na mnogim pozornicama. O ličnosti i delu velikog pisca u Puškinskom domu Akademije nauka govore akademik V. N. Peret, zatim, A. P. Konj i dr.
5. decembar. Svečano, s velikim pijetelom, proslavljen je dan stogodišnjice od rođenja pesnika „osvete i tuge” — N. A. Njekrasova. Sledi čitav niz prigodnih članaka, večeri i koncerata.
25. decembar. U Poltavi umro V. G. Koroljenko.
Ove godine Arkadije Averčenko anatomije Sovjetsku Rusiju u delu „Tuče noževa u leđa revolucije”.
Izlazi III tom „Istorije moga savremenika” Koroljenka i Jesenjinova zbirka „Ispovest huligana”.

1922.

Februar. U časopisu „Krasnaja nov” (Crvena novina) štampani su: povest Vs. Ivanova „Oklopni voz 14-89”, odlomci iz romana B. Pilnjaka „Gola godina” i članak B. Soa „Diktatura proletarijata”.
5. mart. U „Izvestijama” je publikovana satirički intonirana pesma Majakovskog „Konferencijsa”.
5. april. Brjusov štampa u „Izvestijama” svoje „Stihove o gladi”.
Jun. Izlazi iz štampe knjiga stihova B. Pasternaka „Život mi je brat”.
Jul. Stampane su knjige: I. Erenburg: „Neobični pohodi Hulija Hurenita i njegovih učenika”; roman. A. Tolstoja „Sestre” (prvi deo trilogije „Hod po mukama”).
5. oktobar. Izlazi knjiga izabranih stihova. S. Jesenjina.

U oktobru mesecu mladi komsomolski pesnici A. Beziminski, A. Zarov, A. Veisli i dr. osnivaju društvo „Mlada garda”.
Ove godine je izašao i jedan od prvenaca sovjetske fantastike, roman A. Tolstoja „Aelita”.

1923.

Krajem marta izašao je prvi broj časopisa Majakovskog „Lef” (Levi front). Ističu se radovi Majakovskog, V. Hlebnikova, B. Pasternaka, O. Brika i G. Vinokura.

U toku ovog meseca izašao je i „Čapajev” — roman koji je proslavio D. Furmanova kao pisca.

April. Štampana je knjiga Lidije Sejfulinne „Pregnoji” (Gnojna zemlja, Humus).

1. avgust. A. N. Tolstoj se vraća iz emigracije u Petrograd.

Ove godine Gorki objavljuje „Moji univerziteti” (III deo njegove autobiografske trilogije), a Jesenjin zbirke „Pesme izgređenika” i „Kafanska Moskva”.

1924.

21. januar. Umro je V. I. Lenjin. Bol za nenadoknadivim gubitkom pretočen je u mnoge stihove (V. Brjusova, A. Bezimenskog, S. Gorodetskog, V. Kamenskog, S. Treťjakova i dr.).

Gorki počinje da piše svoje uspomene o Lenjinu. Jun. Izašla je iz štampe knjiga M. Gorkog „Vladimir Ilić Lenjin”.

Jul. Izlazi „Željezna bujica”, epopeja starog proleterskog pisca A. Serafimoviča. To je jedan od plinirskih radova sovjetske književnosti po tretmanu uloge mase u revolucionarnim gibanjima.

9. oktobar. Umro je V. J. Brjusov.

18. oktobar. V. V. Majakovski čita u Domu štampe svoju veliku poemu „Vladimir Ilić Lenjin”. U toku ove godine pojavilo se jedno novo ime u sovjetskoj književnosti: K. Fedjin je završio i štampao svoj roman „Gradovi i godine”.

1925.

Januar. Počeo je da izlazi književni časopis „Novij mir” (Novi svet), koga uređuju A. Lunačarski i J. Steklov.

Februar. U časopisu „Krasnaja nov” (Crvena novina) štampa se Babeljeva pripovetka „Komandant eskadrona Trunov” (iz „Crvene konjice”) i Jesenjinova zbirka „Persijski motivi”.

Maj. U istom časopisu štampa se Jesenjinova poema „Ana Snjegina” i Babeljeva novela posvećena M. Gorkom — „Istorija moga goblunijaka”.

U toku ovog meseca štampana je i Jesenjinova knjiga „O Rusiji i revoluciji”.

Jun. L. Leonov stupa na književnu pozornicu knjigom „Jazavci”.
28. decembar. Jesenjin je izvršio samoubistvo u petrogradskom hotelu „Anglieter”.
Ove godine štampao je i roman F. Gladkova „Cement”, prvo značajnije delo sovjetske književnosti čija je tema obnova, rad i proizvodnja.
Iste godine je i I. Bunjin štampao pripovetku „Mićina ljubav”, a A. S. Makarenko je započeo rad na „Pedagoškoj poemi”.

1926.

19. januar. U Moskvi počinje da se prikazuje Ejenštejnov film „Oklopnača Potemkin”.

16. april. U tifliskom listu „Zarja Vostoka” (Zora Istoka) Majakovski štampa pesmu „Segeju Jesenjina”.

Maj. Izlazi Babeljeva knjiga „Crvena konjica” i roman Gorkog — „Delo Artamonovih”.
Avgust. Konstituiše se redakcija časopisa „Novij Lef”, na čelu sa V. Majakovskim.

Krajem godine izlazi prva Solohovljeva knjiga Priče sa Dona” (predgovor je napisao A. Serafimovič).

Nekako u isto vreme štampa se i „Poraz” A. Fadejeva, delo koje je kritika jednodušno ocenila kao značajnu pojavu u sovjetskoj literaturi i čiji je uticaj na donji razvoj sovjetske književnosti neosporan.

1927.

Januar. U časopisu „Krasnaja nov” počinje izlaziti Leonovljevi roman „Lopov” (prva redakcija).

9. 10. februar. Svečano se slavi 90. godišnjica od smrti A. S. Puškina.

20. septembar. Majakovski čita u redakciji „Novog Lefa” tek dovršenu poemu „Horosof”.

15. i 16. novembar. U Moskvi je održana Međunarodna konferencija revolucionarnih i proleterskih pisaca.

1928.

Januar. U časopisu „Oktobar” počinje da izlazi Solohovljevi roman „Tih Don”.

24. mart. Svečana sednica Akademije nauka u čast šezdesetog rođendana M. Gorkog. Sledile su mnoge značajne književne manifestacije.

Od 10. septembra počela je tzv. „tolstojevska sedmica”, proslava stogodišnjice rođenja velikog ruskog pisca, „ogledala ruske revolucije” (Lenjin). Jubilej je praćen mnogobrojnim manifestacijama i mnoštvom članaka i studija.

26. septembar. Majakovski na jednoj od literarnih večeri pod nazivom „Levi i Lefa” izjavljuje da istupa iz grupe „Lef”. Isto su učinili i O. Brik, N. Asejev i S. Kirsanov.

26. oktobar. S. Budoni štampa u „Pravdi” svoje „Otvoreno pismo Maksimu Gorkom” u kome žestoko napada Babeljevu „Crvenu konjicu”. Već sledećeg dana će izaći odgovor Gorkoga, koji ponovo brani poznatog sovjetskog novelistu.

28. decembar. Ove godine su Iljif i Petrov završili prvi zajednički roman — satiru „Dvanaest stolica”, a K. Fedin je štampao roman „Braća”.

1929.

20. maj. U listu „Literaturnaja gazeta” (Književne novine) Grosman, Jermilov i dr. istaknuti kritičari započinju diskusiju o putevima književne kritike.

Septembar. Majakovski je završio pozorišni komad „Banja”.

8. novembar. Leonov u „Literaturnoj gazetini” štampa odlomak iz romana „Soč”. Ovaj se roman smatra jednim od rođonačelnika „proizvodnog” romana, romana o socijalističkom radu.

1930.

Mart. Izlazi pozorišni komad „Pervaja konaja (Crvena konjica) polemički nastrojenog prema Babelju Vsevoloda Višnjevskog.

14. april. Majakovski je izvršio samoubistvo. Pred smrt završava poemu „Na sav glas”.

April. Izlazi prva knjiga A. Gajdara — „Skola”.

Novembar. Izlazi prvi deo istorijskog romana A. Tolstoja „Petar Prvi”.

Bogdan R. KOSANOVIĆ